
SABAH DALAM KONTEKS PEMBINAAN NASION MALAYSIA

PROSIDING SEMINAR KEBANGSAAN
PEMBINAAN NASION MALAYSIA 2003

EDITOR:

MOHD SARIM HJ MUSTAJAB
G. ANANTHA RAMAN

**SABAH DALAM
KONTEKS PEMBINAAN
NASION MALAYSIA**

**PROSIDING SEMINAR KEBANGSAAN
PEMBINAAN NASION MALAYSIA 2003**

**SABAH DALAM
KONTEKS PEMBINAAN
NASION MALAYSIA**

**PROSIDING SEMINAR KEBANGSAAN
PEMBINAAN NASION MALAYSIA 2003**

**EDITOR:
MOHD SARIM HJ MUSTAJAB
G. ANANTHA RAMAN**

**PUSAT PENATARAN ILMU DAN BAHASA
UNIVERSITI MALAYSIA SABAH**

Mohd Sarim Hj. Mustajab dan G. Anantharaman
First Printing/ Cetakan Pertama, 2004

All rights reserved. No part of this publications may be reproduced or transmitted in any form or by any means, electronic or mechanical including photocopy, recording, or any information storage and retrieval system, without permission in writing from the Centre for the Promotion of Knowledge and Language Learning, Universiti Malaysia Sabah.

Hakcipta terpelihara. Tiada bahagian daripada terbitan ini boleh diterbitkan semula, disimpan untuk pengeluaran atau ditukarkan ke dalam sebarang bentuk atau dengan sebarang alat juga pun, sama ada dengan cara elektronik, gambar serta rakaman dan sebagainya tanpa kebenaran bertulis daripada Pusat Penataran Ilmu dan Bahasa, Universiti Malaysia Sabah.

Perpustakaan Negara Malaysia Data

Pengkatalogan-dalam-Penerbitan

Seminar Kebangsaan Pembinaan Nasion Malaysia (2003: Sabah)

Sabah dalam konteks pembinaan nasion Malaysia : prosiding
Seminar Kebangsaan Pembinaan Nasion Malaysia 2003 / editor
Mohd. Sarim Hj. Mustajab, G. Anantharaman.
ISBN 983-2641-06-3

I. Sabah-Political aspects. 2. Sabah-Social aspects. 3. Sabah--
Economic aspects. 4. Sabah--History. I. Mohd. Sarim Hj. Mustajab.
II. Anantharaman, G. III. Judul.
320.9595

Published in Malaysia by / Diterbitkan di Malaysia oleh
Unit Penerbitan
UNIVERSITI MALAYSIA SABAH.
Locked Bag 2073, 88999 Kota Kinabalu,
Sabah, Malaysia.

Printed in Malaysia by / Dicetak di Malaysia oleh

RIKAPADU

best people... best product
Tel: +608 252710 Fax: +608 251710
E-mail: rppadu@pc.jaring.my

KANDUNGAN

<i>Prakata</i>	i
1. SABAH DALAM PENTAS KONFRONTASI INDONESIA-MALAYSIA: CABARAN AWAL KE ARAH NASION Mohamad Rodzi Abd Razak	1
2. SABAH DALAM MALAYSIA DARI PERSPEKTIF PERLEMBAGAAN PERSEKUTUAN Abdul Razak Ahmad	17
3. 40 TAHUN SABAH BERSAMA MALAYSIA: HARAPAN DAN CABARAN DALAM KONTEKS GLOBALISASI Kasim HJ. Md. Mansur dan Dullah Hj Mulok	35
4. GAGASAN MALAYSIA: SATU KAJIAN MENGENAI PERANANNYA TERHADAP PERKEMBANGAN PARTI POLITIK DI SABAH, 1961-1963 Ho Hui Ling	59
5. MERAPATKAN WILAYAH TIMUR YANG RENGGANG: PILIHAN RAYA NEGERI SABAH 1999 DAN KELASUNGAN AGENDA PERSEMUAFAKATAN POLITIK Hussain Mohamed	77
6. SABAH DALAM KONTEKS PEMBINAAN BANGSA MALAYSIA: TINJAUAN TERHADAP PERANAN YAYASAN SABAH DALAM ASPEK PENDIDIKAN Abd Hakim Mohad	89
7. PERANAN BAHASA MELAYU DALAM PEMBINAAN NASION KEBANGSAAN: KES NEGERI SABAH Zulkifili Osman	105
8. LABOUR FORCE DISTRIBUTION BY GENDER: A STUDY BASED ON EDUCATIONAL ATTAINMENT AND GENDER IN MALAYSIA Vivin Vincent Chandran M and Caroline Geetha	121

9. PEMBENTUKAN BANGSA MALAYSIA, PERPADUAN KEBANGSAAN DAN POLITIK PERKAUMAN: SATU PENTILAIAN AWAL <i>Nordi Achie</i>	129
10. BAHASA MELAYU DAN PENDIDIKAN: SATU PAPARAN AWAL <i>Saidatul Normis HJ. Mahali</i>	155
11. BAHASA MELAYU MENJADI PEMERSATU NASION MALAYSIA <i>Amat Juhari bin Moain</i>	171
12. SEPULUH TAHUN SABAH DALAM MALAYSIA: SATU ANALISIS AKHIBAR TEMPATAN <i>Abd. Latif Lai Abdullah dan Haryati Abd. Karim</i>	183
13. KESUSASTERAAN KADAZANDUSUN: SUMBANGAN DAN CABARAN <i>Asmiaty Amat dan Evelyn Annol</i>	197
14. ISLAM DALAM PERLEMBAGAAN PERSEKUTUAN: KESANNYA TERHADAP PENTADBIRAN MAHKAMAH SYARIAH DI NEGERI SABAH MASA KINI <i>Jasri Jamal</i>	213
15. MASYARAKAT IDAHAN DAN KEGLATAN PENGUTIPAN SARANG BURUNG DI GUA MADAI <i>Mohd Sarim Hj Mustajab dan Jusman bin Aman Setia</i>	235
16. PERANAN KERAJAAN DAN AGENSINYA DALAM INDUSTRI PERIKANAN DI NEGERI SABAH (1963-2000) <i>Ismail Ali</i>	247
17. GOVERNANCE ISSUES IN INTERNATIONAL TRADE IN THE BIMP-EAGA AND THEIR IMPLICATIONS FOR SABAH <i>Haji Mohamad Khairi Ismail and Zaihan Abd. Latip</i>	261

PRAKATA

Seminar Kebangsaan Pembinaan Nasion Malaysia telah diadakan pada 29 hingga 30 Ogos 2003 di kampus induk Universiti Malaysia Sabah. Seminar yang bertemakan; *'40 tahun Sabah dalam Malaysia'* telah berjalan dengan sempurna dan mencapai objektifnya untuk mencernakan perbincangan yang luas dan analitis tentang Sabah dalam konteks pembinaan nasion Malaysia.

Sememangnya benar bahawa dalam sebarang kajian khususnya yang bersifat subjektif dan normatif, pemilihan perspektif dan tanggapan-tanggapan yang sedia wujud dalam diri pengkaji akan menentukan jenis persoalan dan isu yang dibangkitkan serta jawapan atau penyelesaian yang dicapai. Justeru, seminar sebagai satu forum pertembungan fikiran tidak semestinya diadakan untuk memberi jawapan atau penyelesaian yang pasti dan tertentu untuk sesuatu isu yang dibincangkan tetapi lebih dari itu ia seharusnya bertujuan untuk memberikan seluas-luas pandangan dan sebanyak mungkin perspektif supaya proses pembinaan intelek dapat meneroka dimensi-dimensi isu secara terbuka dan objektif. Dengan premis sedemikian, Seminar Kebangsaan Pembinaan Nasion Malaysia 2003 begitu signifikan sekali kepada Pusat Penataran Ilmu dan Bahasa, Universiti Malaysia Sabah khususnya kerana ia telah berjaya menghimpunkan ahli-ahli akademik dari seluruh Malaysia, bekas pembuat dasar Negara, aktivis dari badan bukan kerajaan dan orang perseorangan dalam satu forum, membincangkan persoalan secara serius tentang Sabah dalam konteks pembinaan Nasion Malaysia.

Tema perbincangan kertas kerja dalam seminar ini meliputi aspek sejarah, politik, ekonomi, bahasa dan budaya. Kesemua perbincangan ini telah mengkaji sumbangan, perubahan dan juga masalah yang timbul sejak Negeri Sabah menjadi sebahagian daripada Malaysia pada tahun 1963. Ini secara langsung telah merangsangkan perbincangan secara kritikal dikalangan para peserta untuk mencari objektiviti dan hala tuju Negeri Sabah dalam Malaysia. Sayogia dimaklumkan prosiding ini merupakan pilihan beberapa buah kertas kerja yang telah di lengkapkan oleh penulis di dalam seminar tersebut.

Sebagai penutup, adalah jelas bahawa seminar ini telah berjaya meneroka pelbagai dimensi, isu dan persoalan yang melibatkan Sabah dalam konteks pembinaan nasion Malaysia. Sesungguhnya kesemua kertas kerja yang dibentangkan dalam seminar ini telah menitikberatkan manfaat pendedahan ilmu sebagai angkubah penting kepada kesejahteraan manusia dan kehidupan bernegara. Kami ingin mengambil kesempatan ini untuk mengucapkan syabas dan tahniah kepada seluruh warga penganjur Seminar Pembinaan Nasion Malaysia di Pusat Penataran Ilmu dan Bahasa serta Dekan PPIB, Prof. Dr. Ahmat Adam kerana telah mencetuskan idea untuk menganjurkan seminar ini. Selain itu, kami juga ingin mengucapkan ribuan terima kasih kepada Universiti Malaysia Sabah kerana menyokong usaha PPIB untuk menganjurkan seminar ini serta kepada Unit Penerbitan Universiti Malaysia Sabah yang telah membantu dalam proses menjayakan penerbitan prosiding ini.

Prof. Dr. Mohd Sarim Hj Mustajab
Anantha Raman Govindasamy

Pusat Penataran Ilmu dan Bahasa
Universiti Malaysia Sabah